

A FÖLDGÁZ ÉS A KŐOLAJ

Általános meghatározás

A földgáz a szénhidrogéneken alapuló gázok gyúlékony elegye.

Az kőolaj (ásványolaj) többnyire sötét színű, sűrűn folyó, víznél kisebb sűrűségű folyadék.

Keletkezés

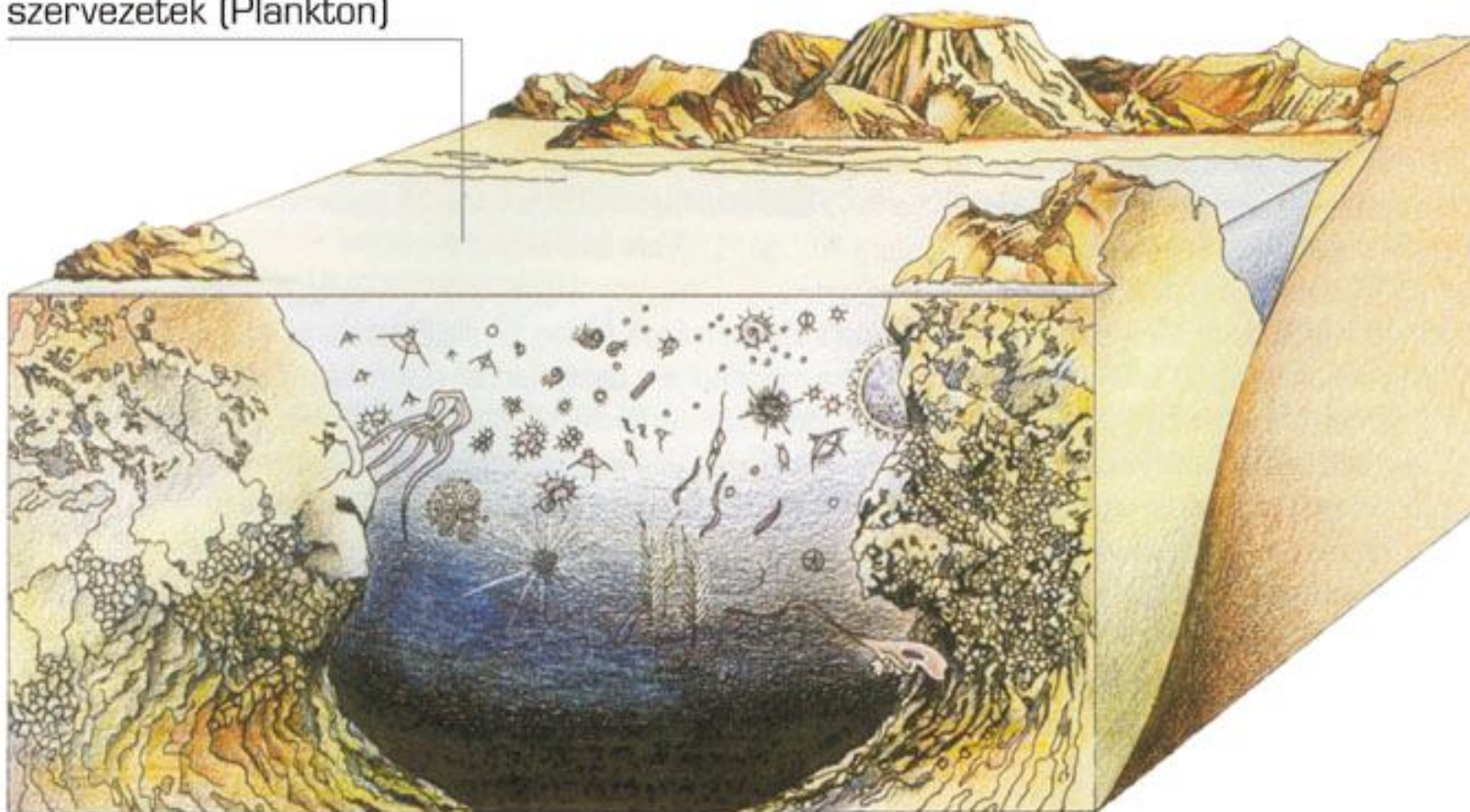
Mengyelejev szerint:

- Föld kialakulásának kezdetén
- Fém és szén → fém-karbid
- Karbidok és víz → szénhidrogének

Mai felfogás szerint:

- Lagúnákban, tengeröblökben, folyódeltákban
- Állati maradványokból (planktonok), finomszemcsés szervesanyagokból (pl.: iszap)
- Baktériumok (anaerob) lebontásának, üledék súlyának hatására
- Magas hőmérsékleten
- Oxigéntől elzárt körülmények között
- Hosszú idő alatt

Mikroszkópikus állati
szervezetek (Plankton)

Oxigéndús sekély tenger

Oxigénszegény mélytenger

Rothadó iszap

Összetétel

Földgáz:

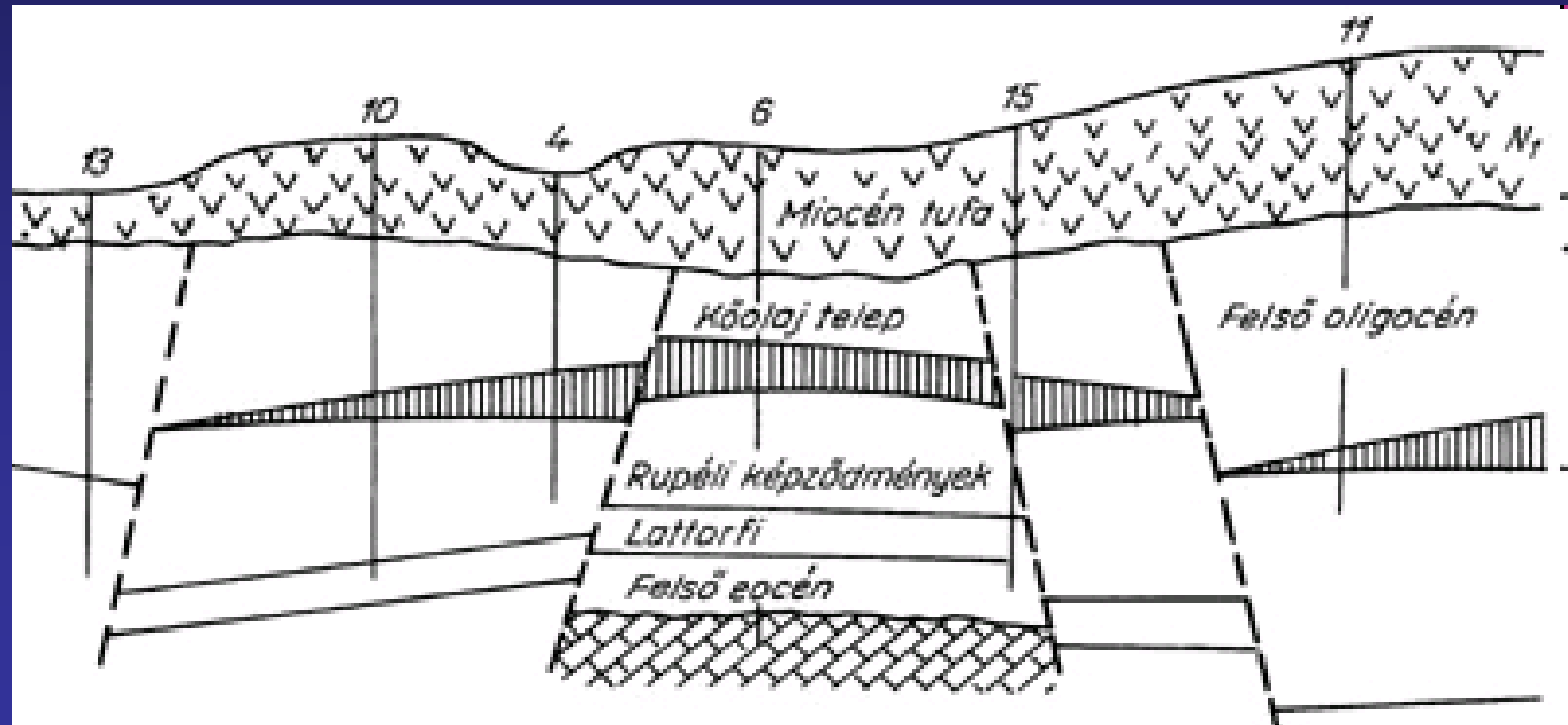
- Legnagyobb mennyiségben: metán
- Kisebb mennyiségben: etán, propán, bután, izobután
- Előfordulástól függően: szén-dioxid, hidrogén-szulfid, hélium, nitrogén

Kőolaj:

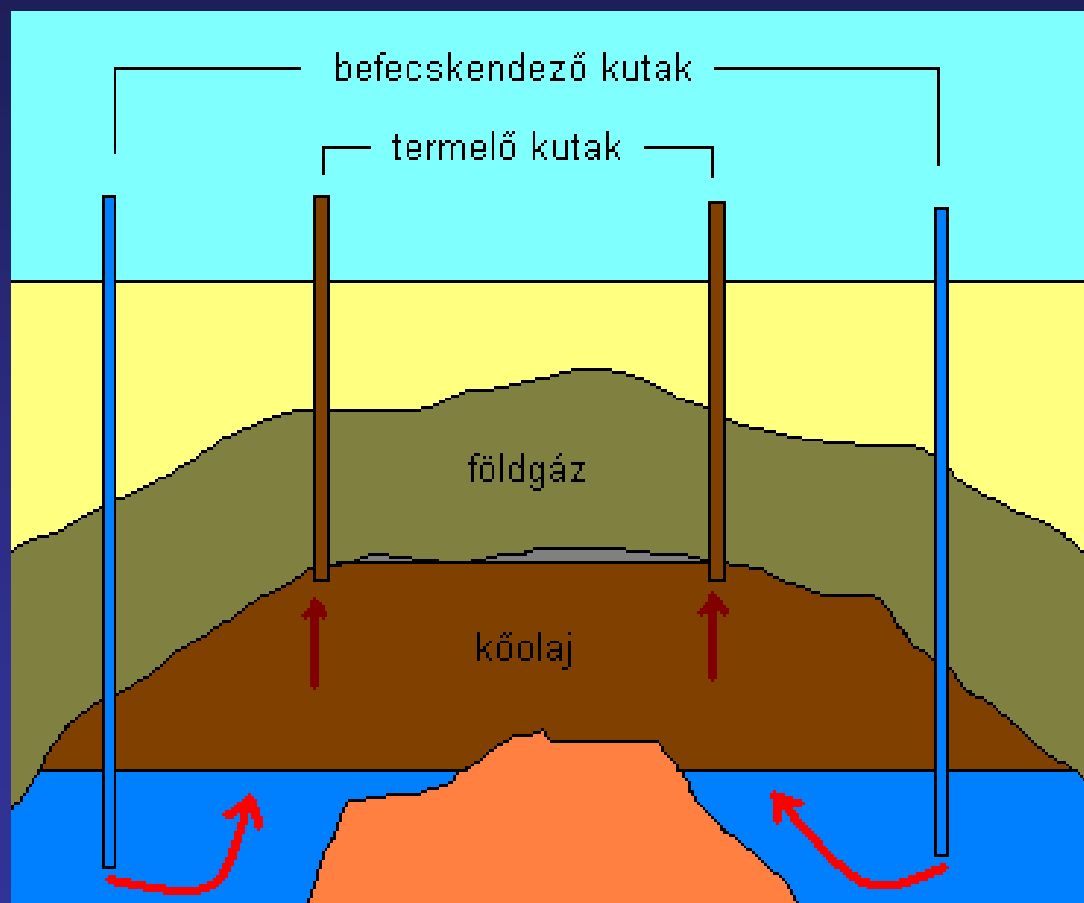
- Több ezer vegyület keveréke
- Cseppfolyós, szilád, gáz-halmazállapotú szénhidrogének
- Előfordulástól függően: nyítláncú alkánok, cikloalkánok

Előfordulás

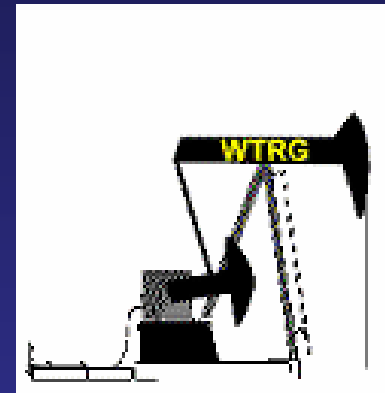
- Legtöbbször együtt találhatók
- A földkéregben

Kőolaj kitermelése

Kitermelés: fúrással
lebocsátott csöveken
keresztül történik,
nyomás hatására.
Hazánkban a
kőolajtermelés kb.
kétfélmillió tonna évente.

Legnagyobb lelőhelyek:
kőolaj – Közel-Kelet
földgáz – Kelet-Európa

Tisztítás

Szállítás előtt:

- Szennyezések eltávolítása
- Gáz-halmazállapotú és illékony szénhidrogének elkülönítése

tartályautó

olajvezeték

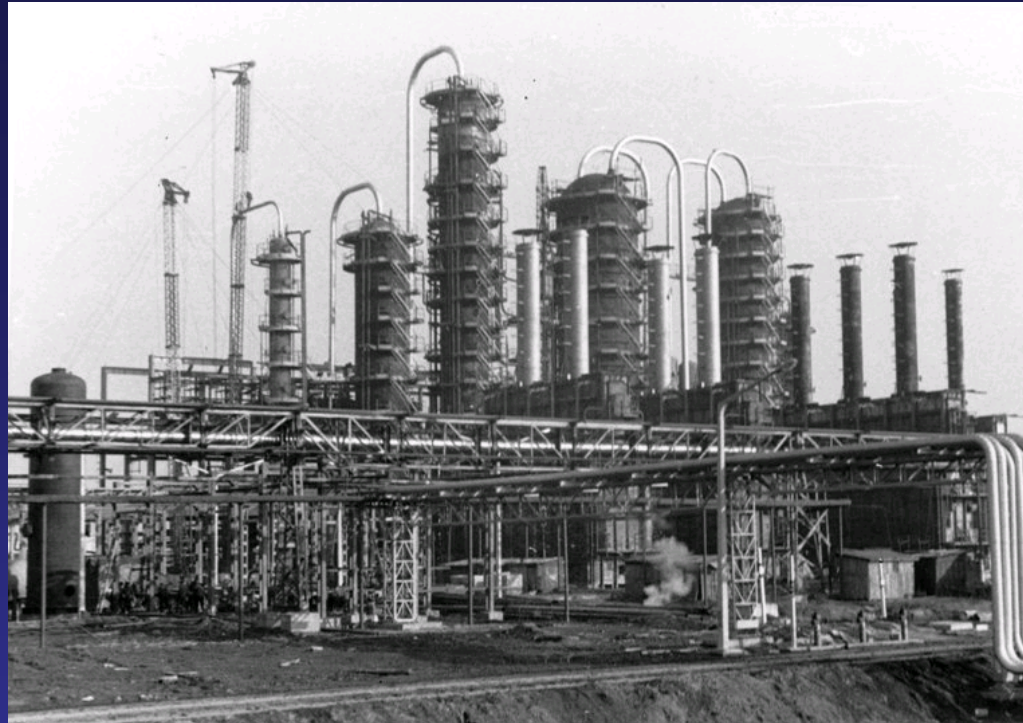
A gáz-halmazállapotú és az illékony anyagok szállítás közben könnyen robbanást, tüzet okozhatnak!

Feldolgozása

A keverék összetevőit forráspot különbség alapján választják szét.

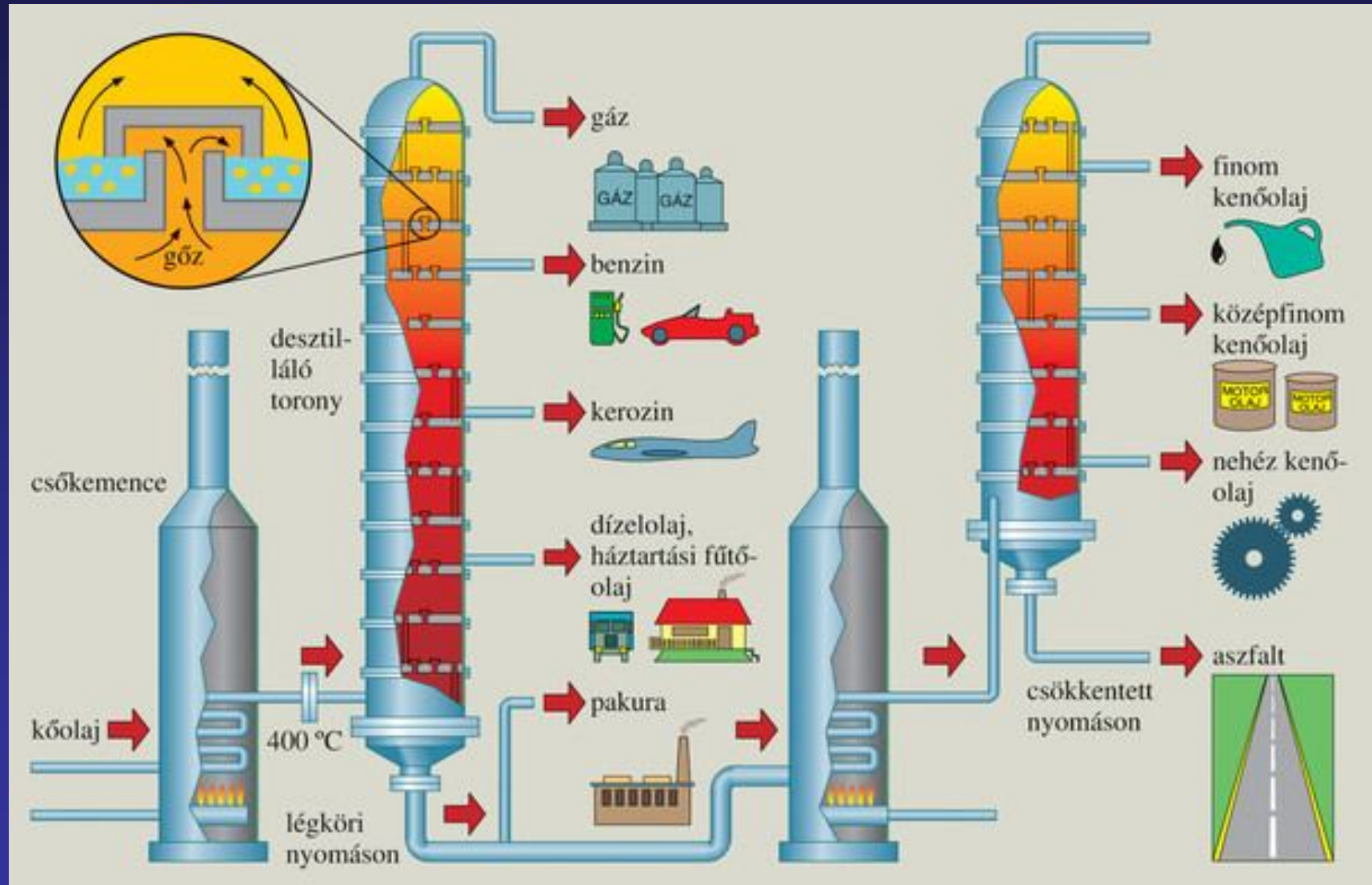
- Frakcionált kondenzáció
- Frakcionált desztilláció

Frakcionált kondenzáció

1. Kőolaj felhevítése $400\text{ }^{\circ}\text{C}$ –ra
2. A gőzök frakcionáló oszlopba való vezetése
3. Felfelé áramolva, a hideg felé az egyre alacsonyabb forráspontú gőzök lecsapódása

Frakcionált kondenzáció

Frakciók (szakaszok):

- 50-150°C között forró párlat: nyers benzin
- 150-250°C között forró párlat: petróleum
- 250-350 °C között forró párlat: gázolaj
- 350 °C felett forró párlat: kenő- és paraffinolaj
- párlási maradék: petróleumaszfalt (pakura)

Frakcionált desztillálás

1. Kőolaj felforralása
2. Gőzök lehűtése
3. Hasonló tulajdonságú vegyületek keverékének edénybe gyűjtése

